

Förslag 2019

Riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning

Översyn av riktlinjerna för förskrivning av hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning görs årligen med den gemensamma värdegrunden och hjälpmedelspolicyn som underlag för eventuella förslag till förändringar.

Förslagen till förändringar av de riktlinjer som är gemensamma för vårdgivarna i Norrbotten tas fram av representanter från Norrbottens kommuner och Region Norrbotten i samråd med Länshjälpmedelsgruppen. Förslag till förändringar av riktlinjer som riktar sig till enbart regionens förskrivare ingår i hjälpmedelskonsulentverksamhetens uppdrag.

Enligt strategin för patient och brukarmedverkan i Norrbottens län sker samverkan med intresseorganisationer för personer med funktionsnedsättningar och pensionärsorganisationerna i arbetet med förslag till riktlinjeförändringar. Medverkan har skett vid tre möten under året. De synpunkter som organisationerna lämnar gällande riktlinjerna ska tydligt framgå i den fortsatta beredningen.

Intresseorganisationer för personer med funktionsnedsättningar och pensionärsorganisationernas synpunkter:

Intresseorganisationer för personer med funktionsnedsättningar och pensionärsorganisationerna har vid årets tre möten informerats om förslagen. Organisationerna har inget att invända mot förslagen inför 2019.

Översikt

Förslag inför 2019 innehåller förtydliganden och förändringar av förskrivningsrätt. Motivering till förtydliganden och förändrad förskrivningsrätt, se respektive ISO-kod.

Förtydliganden är viktiga för att förskrivaren ska kunna göra en individuell behovsbedömning i samverkan med patienten. Tydliga riktlinjer är också viktigt så att ändamålsenliga produkter upphandlas.

Förändring av förskrivningsrätt föreslås för ökad patientsäkerhet.

Ändringar/Förtydligande per ISO-kod

ISO-kod	Norrbottens kommuner	Region Norrbotten	Ändring	Förtydligande
04 03 12 Respiratorer		X	X	
04 03 18 Syrgasutrustningar		X	X	
04 03 21 Slemsugar		X	X	
06 30 24 Öronproteser		X		X
06 30 27 Näspröteser		X		X
12 03 03 Stödkäppar	X	X	X	
18 09 04 Pallar		X		X
18 10 06 Sittdynor och underlägg	X	X		X
18 12 10 Sängar och lösa sängbottnar, elektriskt reglerbara	X	X		X
22 09 06 Röstförstärkare för personligt bruk		X		X
22 12 24 Programvara för ordbehandling	X	X		X
22 21 03 Bokstavs- och symbolsatser/tavlor	X	X		X
24 18 12 Stativ	X	X		X

Understruken text = Förslag till ny text

~~Genomstruken text = Förslaget är att stryka den texten~~

04 03 12 Respiratorer

Apparater för att hjälpa en person med andningssvårigheter att andas genom näsan, munnen eller genom en trakeostomi i luftstrupen. Här ingår t.ex. ventilatorer och respiratorer som filtrerar eller renar inandningsluften, Continuous Positive Airway Pressure (CPAP) och Bilevel Positive Airway Pressure (BiPAP).

Egenavgift

Region Norrbotten:

Ingen egenavgift tas ut av barn och ungdomar under 20 år och patienter i palliativ vård.

En egenavgift på 500 kr/st tas ut vid behandling av symtomgivande sömnapné från och med 1 januari 2011.

En provbehandling på en månad görs innan egenavgift tas ut.

Förskrivningsrätt

Läkare i lungmedicin.

Förskrivningsrätten avser överläkare vid Medicinsk Lungmottagning, Sunderby sjukhus.

Barn- och ungdomssjukvård: Läkare inom barnmedicin i samråd med överläkare vid lungmedicinsk mottagning.

Kriterier för förskrivning

Respiratorer förskrivs till patient med stora problem* av b440 andningsfunktioner* d.v.s. allvarlig andningssvikt av typ respiratorisk insufficiens med underventilering (koldioxidansamling) som dominerande problem.

CPAP och Bilevel förskrivs till personer med stora problem* av b440 andningsfunktioner* d.v.s. symtomgivande sömnapné och/eller underventilering.

CPAP och Bilevel apparat förskrivs komplett med förbrukningsmaterial t.ex. mask. Förnyad förskrivning av förbrukningsmaterial kan ske efter individuell behovsbedömning.

Hjälpmedel mot snarkning:

Förbrukningsmaterial t.ex. mask, kan förnyas tidigast efter ett år.

Eget ansvar

Önskar personen hjälpmedel/förbrukningsmaterial mot snarkning utan att kriterierna för förskrivning är uppfyllda ska personen hänvisas till öppna marknaden.

Motivering: Bättre och säkrare vård för patienten.
--

04 03 18 Syrgasutrustningar

Hjälpmiddel för att ge koncentrerad syrgas som inandas genom näsan och munnen. Här ingår t.ex. utrustningar som koncentrerar syret från den omgivande luften.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Läkare i lungmedicin.

Förskrivningsrätten avser överläkare vid Medicinsk Lungmottagning, Sunderby sjukhus.

Läkare inom barnmedicin.

Kriterier för förskrivning

Oxygen Syrgasutrustning kan förskrivas till patient med svår* funktionsnedsättning av andningsfunktioner b440-449*.

Motivering: Bättre och säkrare vård för patienten.

04 03 21 Slemsugar

Utrustning för att suga sekret och slem ut ur lungorna.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Slemsug: Läkare i lung-, invärtes-, barnmedicin, ~~eller ÖNH-sjukdomar, eller läkare inom neurologi och allmänmedicin.~~

Hostmaskin: Läkare i lungmedicin-, invärtes-, barnmedicin, ~~eller ÖNH-sjukdomar eller läkare inom neurologi.~~

Kriterier för förskrivning

Slemsugar kan förskrivas till patient med svår* funktionsnedsättning av b445 andningsmuskelfunktioner* och/eller b450 övriga andningsfunktioner*.

Hostmaskiner förskrivs till patient med speciella neuromuskulära sjukdomar som medför stora problem* vid b4501 transport av slem i luftvägarna* d.v.s. nedsatt hostförmåga.

Motivering: Bättre och säkrare vård för patienten.

06 30 24 Öronproteser

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser öronprotes till patient med svår* s240 strukturavvikelse av ytterörat.

Läkare, specialist inom öron-näsa-hals

Kriterier för förskrivning

Öronprotes kan förskrivas av funktionell och estetisk orsak.

Förnyad protes förskrivs efter individuell behovsbedömning.

Eget ansvar

Tillbehör för vård och rengöring av protes och ev. tejp/ lim att fästa proteser med är eget ansvar.

Motivering: Riktlinjer saknas. Ingen ändring.

06 30 27 Näsproteser

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser näsprotes till patient med svår*s310 strukturavvikelse i näsan.

Läkare, specialist inom öron-näsa-hals

Kriterier för förskrivning

Näsprotes kan förskrivas av funktionell och estetisk orsak.

Förnyad protes förskrivs efter individuell behovsbedömning.

Eget ansvar

Tillbehör för vård och rengöring av protes och ev. tejp/lim att fästa proteser med är eget ansvar.

Motivering: Riktlinjer saknas. Ingen ändring.

12 03 03 Stödkäppar

Egenavgift

Landstinget: För komplett stödkäpp eller kryckkäpp (inkl. isdubb och doppsko) uttas en egenavgift på 100 kr/st. Egenavgiften gäller för alla patientgrupper.

Permanent behov - Personer med kronisk sjukdom och permanent behov av stödkäpp betalar en egenavgift vid första förskrivningstillfället. Om behov av ny käpp uppstår på grund av slitage förskrivs ny käpp utan egenavgift, detta gäller även tillbehör.

Tillfälligt behov - Vid behov av stödkäpp för tillfälligt behov uttas alltid en egenavgift på 100 kr/st för komplett stödkäpp (inkl. isdubb och doppsko). Vid behov av kompletterande tillbehör till käpp uttas en egenavgift för doppsko 15 kr/st och isdubb 60 kr/st.

Kommunerna: Se respektive kommuns regelverk för avgifter.

Förskrivningsrätt

Läkare för armbågs kryckor

Sjukgymnast/Fysioterapeut för stödkäpp och armbågs kryckor

~~Synpedagog för vit stödkäpp till patient med nedsatt b210 synfunktion*.~~

Kriterier för förskrivning

Stödkäppar/armbågs kryckor kan förskrivas när en person är i behov av stöd för d450 att gå*.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hälsocentral i första hand.

Motivering: Det har förskrivits ett fåtal vita stödkäppar senaste åren. Synpedagog har inte kompetens att förskriva käpp som gångstöd. Den vita färgen på käppen fungerar inte som visuell symbol för att personen har en synnedsättning. Patientens behov av stödkäpp kan tillgodoses genom att fysioterapeut förskriver gånghjälpmedel.

18 09 04 Pallar

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut inom barnhabilitering

Kriterier för förskrivning

ADL-bänk kan förskrivas till barn/ungdom med måttlig funktionsnedsättning*.

ADL-bänk till barn och ungdomar kan förskrivas till hemmet för att möjliggöra aktiviteter i dagliga livet, t.ex. d540 att klä sig*.

Eget ansvar

Enklare pall i standardutförande är eget ansvar.

Motivering: Ingen ändring, ADL-bänkar förskrivs sedan tidigare, justering till rätt ISO-kod samt komplettering med kriterier.

18 09 21 Särskilda sittmöbler

Stolar utformade för att passa en persons särskilda sittbehov. Här ingår t.ex. höga barnstolar, sittsäckar och golvsitsar.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut och Sjukgymnast/Fysioterapeut inom barnhabilitering

Kriterier för förskrivning

Speciella sittmöbler kan förskrivas för att möjliggöra aktiviteter i dagliga livet och lek.

~~ADL-bänkar kan endast förskrivas till hemmet.~~

Eget ansvar

Enklare hjälpmedel t.ex. hög stol, pall eller barnstol i standardutförande är eget ansvar.

Motivering: Överstruken text flyttas till rätt ISO-kod 180904

18 10 06 Sittdynor och underlägg

Dynor och andra hjälpmedel som placeras på en sits för att korrigera och bibehålla en stadig sittställning.

Förskrivningsrätt och kriterier för sittdynor och underlägg för att skydda hud och vävnad 04 33 03 ingår i nedanstående text.

Hjälpmedel för kroppspositionering under behandling (positioneringskuddar) se 04 48 27.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Ordinärt boende: Arbetsterapeut

Särskilt boende: Arbetsterapeut, Sjukgymnast/Fysioterapeut.

För sjukgymnast/fysioterapeut avser förskrivningsrätten förhöjningsdynor, kildynor.

Kriterier för förskrivning

Sittdynor förskrivs till rullstol och den enklaste dynan förskrivs i första hand. Vid anpassning av sittande i rullstol kan i undantagsfall kildyna förskrivas.

Antidecubitusdynor till rullstol förskrivs vid trycksårstendens eller som behandlingsåtgärd vid trycksår.

Vid behov av antidecubitusdyna till stol ska kontakt tas med hjälpmedelskonsulent för rådgivning.

Gränsdragning kommun- landsting avtal 2013: Hembesök rekommenderas

Eget ansvar

Ordinärt boende: Förhöjningsdynor, kildynor som läggs på vanliga stolar är eget ansvar.

Motivering: Ingen ändring. Antidecubitusdyna till stol förskrivs i liten omfattning även idag. Det finns behov av att förskriva antidecubitusdyna till person som har ökad risk för trycksår, men inte använder rullstol.

18 12 10 Sängar och lösa sängbottnar, elektriskt reglerbara

Sänggrindar och lyftbågar att fästa på egen säng se 18 12 26 och 18 12 28

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

I förskrivningsrätten ingår även tillbehör till elektriskt reglerbara sängar t.ex. sänggrindar.

Arbetsterapeut, Sjukgymnast/Fysioterapeut

Särskilt boende: Se lokala riktlinjer.

Kriterier för förskrivning

Patientens befintliga säng skall i första hand anpassas med enklare lösningar.

Säng kan förskrivas till person med funktionsnedsättning för d410 att ändra grundläggande kroppsställning* eller för d415 att bibehålla en kroppsställning* och/ eller underlätta personlig vård.

Patienten ska själv kunna reglera sängen och därigenom bli mer oberoende av hjälp.

Säng kan också förskrivas till person i eget boende när vården sköts av närstående/personal. Hjälpbehovet skall vara omfattande och omvårdnaden utföras huvudsakligen i sängen.

Gränsdragning kommun- landsting avtal 2013: Hembesök krävs

Eget ansvar

Ordinärt boende: Standard madrass är personens eget ansvar.

Motivering: Förtydligande. Ingen ändring. Säng i särskilda boendeformer är oftast utrustning eller eget ansvar. Förskrivning kan förekomma. Sängar och sängtillbehör som utrustning är medicinteknisk utrustning.

22 09 06 Röstförstärkare för personligt bruk

Hjälpmiddel för att förstärka röstvolymen hos en person.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Logoped, Läkare i Öron-Näsa-Halssjukdomar

Kriterier för förskrivning

Röstförstärkare kan förskrivas för när- och fjärrkommunikation.

Motivering: Ingen ändring. Förtydligande i riktlinjerna. Behovet av röstförstärkare kan t.ex. vara enbart för telefonering.

22 12 24 Programvara för ordbehandling

Programvara för att skriva, redigera och lagra text, inklusive matematiska och vetenskapliga symboler, t.ex. layoutprogram och ordbehandlingsprogram med möjlighet till alternativ styrning av eller tillbehör för ordbehandling. Här ingår t.ex. programvara för att använda punktskrift, ordbanker, ordlistor och stavningsprogram.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Arbetsterapeut, Logoped: Ja

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut, Logoped,

Programvara för rättstavning endast logoped

Synpedagog till patient med nedsatt b210 synfunktion* och b1561 visuell perception*.

Kriterier för förskrivning

Programvara för ordbehandling kan förskrivas ~~i samband med förskrivning av datorutrustning eller~~ till patients egen dator för att kompensera funktionsnedsättning.

Programvara för rättstavning kan förskrivas när rättstavningsfunktion i ordbehandlingsprogram inte täcker behovet.

Förskrivning av rättstavningsprogram kan göras efter utprovningsperiod då behovet är fastställt.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hälsocentral i första hand

Eget ansvar

Vanligt förekommande ordbehandlingsprogram med rättstavningsfunktion är eget ansvar.

Motivering: Ingen ändring. Det finns inga ordbehandlingsprogram som ligger under ISO koden som installeras i förskriven datautrustning. Programvaror som installeras i förskriven datorutrustning finns under ISO 22 21 12.

22 21 03 Bokstavs- och symbolsatser/tavlor

Hjälpmiddel för närkommunikation i de fall tal inte är möjligt eller svårt. Här ingår t.ex. bokstäver, bilder, symboler, ikonsatser och ikonbrädor.

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser symbolsatser/tavlor samt lexikon (tecken och symbollexikon), presentationsmaterial såsom kommunikationstavlor, bildfack, pekböcker och scheman.

Arbetsterapeut, Logoped

Kriterier för förskrivning

Presentationsmaterial för kommunikation/kognition:

Presentationsmaterial förskrivas när patienten har behov av att komplettera, förtydliga eller ersätta förmågan d330 att tala* i

1. när- och fjärrekommunikation och/eller,

2. för struktur och planering för d 230 att genomföra daglig rutin, för d210 att företa enstaka uppgift, och/eller för d 220 att företa mångfaldiga uppgifter*.

Bokstavs- och symbolsatser/tavlor:

Förskrivning kan ske ~~vid~~ för närkommunikation (när personen inte kan utveckla ett komplett språk) och/eller som kognitivt stöd när behovet är frekvent och enstaka bilder inte är tillräckligt.

Förskrivning kan inte ske om behovet kan tillgodoses med enstaka bilder från verksamheten och/eller gratisprogram via Internet.

Innan förskrivning av programvara ska patienten ha använt bilderna i de aktiviteter och i den miljö där de skall tillämpas. Efter uppföljning kan symbolsatsen/lexikonet förskrivas till patientens privata dator. Utgångspunkten är att en bildbank ska täcka behovet. Vid behov av andra bilder ska i första hand komplettering med enstaka bilder ske.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hälsocentral i första hand

Eget ansvar

Personen ansvarar själv för dator, skrivare och färgpatroner.

~~Gratisprogram via Internet är eget ansvar.~~

Motivering: Ingen ändring. Texten för presentationsmaterial för bokstavssatser och symbolsatser flyttas till rätt ISO-kod 22 21 03.

22 21 90 Presentationsmaterial för bokstavssatser och symbolsatser

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

~~Förskrivningsrätten avser presentationsmaterial såsom kommunikationstavlor, bildfack, pekböcker och scheman.~~

~~Arbetsterapeut, Logoped~~

Kriterier för förskrivning

~~Presentationsmaterial förskrivs när patienten har behov av att komplettera, förtydliga eller ersätta förmågan d330 att tala* i~~

- ~~1. när och fjärrkommunikation och/eller,~~
- ~~2. för struktur och planering för d 230 att genomföra daglig rutin, för d210 att företa enstaka uppgift, och/eller för d 220 att företa mångfaldiga uppgifter*.~~

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hälsocentral i första hand

Motivering: ISO-koden finns inte. Texten flyttas till 222103.

24 18 12 Stativ

Fristående hjälpmedel för att hålla ett föremål i ett stadigt läge.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut, Logoped

Synpedagog för patient med nedsatt b210 synfunktion*.

Kriterier för förskrivning

Stativ för synhjälpmedel, kommunikationshjälpmedel och hjälpmedel för omgivningskontroll kan förskrivas.

Vid stor svårighet* kan stativ för egen mobiltelefon/dator/surfplatta förskrivas i syfte att underlätta användning, om behovet inte kan tillgodoses av produkter på öppna marknaden.

Vid förskrivning av stativ som monteras på annat hjälpmedel t.ex. rullstol är det förskrivaren av rullstolen som också förskriver stativet.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök rekommenderas

<p>Motivering: Ingen ändring. Riktlinjer saknas. Stativ för omgivningskontroll förskrivs. Det har förekommit att stativ förskrivits för egen mobiltelefon och dator när personen har stora svårigheter att greppa och använda enheten samtidigt, eller kunna ha den fysiskt tillgänglig.</p>
--